

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060108

DOM
2021-07-06
Stockholm

Mål nr
M 2761-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-02-13 i mål nr M 6559-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Skuruparkens vänner

Ombud: Jur. dr J.C.

Motpart

P.H.

Ombud: Advokat N.L.

SAKEN

Strandskyddsdispens för återuppförande av stuga 45 samt föreläggande vid vite om delvis rivning på fastigheten A i Nacka kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar P.H.s yrkanden.
 2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och stadsbyggnadsnämndens i Nacka kommun beslut den 20 juni 2018 (§ 164, dnr M 2018-000781) i dess helhet och avslår P.H.s ansökan om strandskyddsdispens.
-

Dok.Id 1700688

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Skuruparkens vänner har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva underinstansernas avgöranden och avslå ansökan om strandskyddsdispens.

Skuruparkens vänner har även yrkat att miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut om föreläggande för P.H. att ta bort delar av stugan ska ändras till att avse stugan i dess helhet.

P.H. har motsatt sig ändring.

P.H. har för egen del yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva miljö- och stadsbyggnadsnämndens föreläggande om rivning av altan och skärmtak samt sänkning av byggnadens höjd, samt bevilja dispens från strandskyddsbestämmelserna för loft och altaner med tillhörande skärmtak.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Skuruparkens vänner har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

Beviskraven ska inte sättas lägre än annars vad gäller den tidigare stugans skick och avhållande verkan på grund av att det förflutit lång tid sedan det nya huset uppfördes. P.H. beskriver själv att det hus som han valde att bränna ner var totalt fallfärdigt och vandaliserat samt att det låg fönsterkross på marken. Ett fotografi av stugan år 2004 visar ett hus där bland annat två fönster helt utan glas gapar tomma samt en trappa och en förstukvist som är totalt förfallna. Det måste falla tillbaka på den som valde att inte söka strandskyddsdispens i tid att inte ha fotograferat eller dokumenterat det hus som brändes ner bättre. Det saknas vidare staket runt dessa små stugor och det har inte framkommit några uppgifter som tyder på att det fanns någon form av odlingar, trädgårdsmöbler eller liknande. Avgörandet från Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 4628-17 kan inte ge vägledning i ett fall som detta, där det gäller att utreda vilka förhållanden som gällde år 2006, dvs. ungefär 30 år närmare i tiden. P.H. har inte visat att den nya stugan inte inneburit en ökad privatisering.

Dessa förhållanden ändras inte av ett arrendeavtal, avtalsfrågor får lösas på civilrättslig väg.

Skuruparken är det enda område i närområdet där allmänheten har tillgång till strandlinjen i närheten av icke-exploaterad mark. I kommunens översiktsplan är området avsatt som park och fritidsområde och under vissa tider har det t.o.m. varit avsatt som ett interimistiskt naturreservat. Skuruparken är därmed av mycket stor strategisk betydelse ur natur- och friluftssynpunkt. Skuruparken täcks i princip av nyckelbiotoper utpekade av Skogsstyrelsen och stugan på tomt nr 45 ligger i ett område med högsta naturvärde. I bilagan med värdebeskrivning till länsstyrelsens beslut från 2014 om utvidgat strandskydd för vissa områden i Nacka kommun anges att Skuruparken har höga biologiska värden samt är av central betydelse för friluftslivet.

Platsen för den aktuella stugan är särskilt intressant ur ett allemansrättsligt perspektiv, bl.a. på grund av dess fina utsikt och värdefulla naturliv. Det är även en av de soligare platserna i hela Skuruparken.

Skuruparkens vänner har till stöd för sin talan även hänvisat till skriftlig bevisning.

P.H. har till stöd för sin talan i tillägg till vad han tidigare anfört uppgett i huvudsak följande.

Han instämmer inte i mark- och miljödomstolens bedömning att föreningen har visat att den uppfyller kraven i 16 kap. 13 § miljöbalken samt att det i föreliggande fall är fråga om ett sådant beslut som omfattas av artikel 9.3 Århuskonventionen.

Platsen var ianspråktagen genom en enkel byggnad redan innan det generella strandskyddet infördes 1975. Det tidigare ianspråktagandet har därmed varit lagligt. Föreningens två bilder på stugan från 1975 visar en masonitstuga av det slag som byggdes under 1940- och 50-talen och handlingar hos kommunen visar att ett tillfälligt bygglov söktes för en stuga på just denna plats redan 1948.

Tomten har under flera decennier arrenderats ut i syfte att den ska vara bebyggd med en enkel stuga. Av det arrendeavtal som han ingick med JM AB, jordägaren, år 2005 framgår att jordägaren upplåter till arrendatorn ett markområde om ca 292 kvm på fastigheten för fritidshus. Av bilaga 1 till arrendeavtalet framgår att arrendatorn har tillåtelse av jordägaren att montera ned den stuga som vid övertagandet finns på tomt nr 45. Arrendet har enligt jordägaren uppenbarligen avsett en befintlig stuga.

Stugan hade vid nedmonteringen år 2004 en etablerad hemfridszon. Det går inte av fotografiet från år 2004, som endast visar en av fyra ytterväggar, att dra slutsatsen att stugan är förfallen. Av fotografiet framgår att den ena ytterväggen är helt intakt, dvs. inte har rasat in. Det går även att skönja att taket är intakt. Det saknas fotografier av de övriga tre ytterväggarna. Dessa var enligt honom helt intakta. Även invändigt var stugan intakt. Den enda delen av stugan som kan konstateras vara i sämre skick är altanens golv samt trappan upp till altanen, vilket även framgår av bilden. Han monterade ned stugan eftersom den var i relativt dåligt skick, men den var inte förfallen. Allmänheten respekterade en hemfridszon. Det han tidigare anfört i underinstanserna avseende stugans skick görs inte längre gällande.

Han monterade ned den tidigare stugan bit för bit och brände endast det material som var uttjänat och brännbart virke, resten körde han till återvinningsstationen. Det ligger en angränsande stuga bara några meter ifrån hans stuga, vilket gör att området redan är privatiserat. Vid arrendeavtalets tecknande nämndes inget om varken bygglov eller strandskyddsdispens utan han uppmanades att montera ned och bygga upp en ny stuga på samma plats.

Stugan återuppfördes på samma plats som den tidigare stugan låg. Måtten på stugan motsvarar de tidigare. Stugan är smakfullt och sparsmakat byggd med färg och material som väl smälter in i miljön. Stugan ger inte ett mer privatiserande intryck än den förra genom sin höjd och altaner. Tomtens placering i parken är näst högst, dvs. förhållandevis långt ifrån de upptrampade stigarna och ännu längre ifrån gångvägar.

Det strider mot proportionalitetsprincipen att inte medge dispens beträffande stugan. Stugan har varit uppförd på aktuell plats och haft den nuvarande utformningen i ca

14 år. En inskränkning från det allmännas sida av den enskildes rätt att använda sin egendom förutsätter att det föreligger en rimlig balans mellan vad det allmänna vinner och den enskilde förlorar på grund av inskränkningen. Åtgärden strider inte mot strandskyddets syften och det föreligger särskilda skäl att ge dispens från strandskyddsbestämmelserna för hela stugan. Det enskilda intresset väger i detta fall tyngre än det allmänna intresset för strandskydd.

P.H. har till stöd för sin talan även hänvisat till skriftlig bevisning.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Bakgrund

Fastigheten A, Skuruparken, ägs av JM AB. I Skuruparken finns det sedan 1940-talet tomter som arrenderas ut av jordägaren, idag finns i området ca 60–70 stugor på sådana tomter. P.H. arrenderar sedan år 2005 tomt nr 45.

Av utredningen i målet framgår att det sedan den 28 februari 1980 gäller ett utvidgat strandskydd om 300 meter på platsen. Stugan på tomt nr 45 är belägen ca 125 meter ifrån vattenlinjen och således inom det område som omfattas av detta utvidgade strandskydd. Området är inte detaljplanelagt. I Nacka kommuns översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige den 21 maj 2018, framkommer att området Skuruparken innehåller naturvärden klass 2 och 3 i form av barrskog och ädellövskog samt höga upplevelse- och rekreationsvärden.

P.H. tog över en befintlig stuga när han ingick arrendeavtalet med jordägaren. År 2005–2006 monterade P.H. ned denna stuga och brände de rester som inte kördes till återvinningsstationen. P.H. uppförde den nya stugan år 2006–2007 och ansökte om strandskyddsdispens i efterhand för densamma år 2018.

Mark- och miljööverdomstolen har idag även prövat frågan om bygglov i efterhand för nybyggnation av denna stuga i mål nr P 2766-20.

Klagorätt

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att Skuruparkens vänner uppfyller kriterierna i 16 kap. 13 § miljöbalken för en taleberättigad miljöorganisation och att föreningen därmed har rätt att överklaga miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut om strandskyddsdispens i enlighet med denna bestämmelse.

Tillåtligheten av P.H.s yrkanden

P.H. har inte överklagat mark- och miljödomstolens dom. Mark- och miljööverdomstolen kan därmed inte ta upp hans yrkanden om ändring av underinstansernas avgöranden till prövning. Yrkandena ska således avvisas.

Strandskyddsdispens

Av utredningen i målet framgår att den tidigare stugan uppfördes innan strandskydd infördes på platsen. Mark- och miljööverdomstolen bedömer därmed att det tidigare ianspråktagandet av marken var lagligt. Frågan är dock om den tidigare stugan var i ett så dåligt skick när den ersattes med den nya stugan att tomten inte längre kunde anses ianspråktagen på ett sätt som gjorde att området saknade betydelse för strandskyddets syften (7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken).

Möjligheten att besluta om undantag med stöd av 7 kap. 18 c § första stycket miljöbalken är avsedd att tillämpas med stor restriktivitet (jfr prop. 2008/09:119 s. 53).

Det åligger P.H. som sökande att visa att det finns särskilda skäl för dispens (2 kap. 1 § miljöbalken). P.H. har hänvisat till att beviskravet enligt praxis inte bör ställas alltför högt när det gäller att föra bevisning om omständigheter som ligger långt tillbaka i tiden. Den tidigare byggnaden revs år 2004–2005 av P.H.. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att det inte passerat så lång tid sedan dess att beviskravet av denna anledning ska sättas ned (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 9 november 2017 i mål nr M 4628-17 där fastighetsägarna inte lyckats visa att stängsel har funnits på platsen sedan 1975). Vidare har P.H. haft möjlighet att säkra bevisning om stugans skick i samband med rivningen.

P.H. har uppgett att stugan var i dåligt skick när han monterade ned den, men att det inte av bilden från 2004 går att dra slutsatsen att stugan är förfallen. P.H. har poängterat att fotografiet endast visar en av fyra ytterväggar och att denna vägg inte har rasat in. Han menar även att det går att skönja att taket är intakt på bilden. Enligt honom var de övriga ytterväggarna samt taket helt intakta.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning av den tidigare stugans skick. Fotografiet från 2004 visar stugan sedd snett framifrån. Även om bilden visar endast en begränsad del av stugan kan man tydligt urskilja att altanen som leder till stugans entré är raserad. Trappan upp till altanen ser inte ut att vara beträddbar, utan verkar sakna fästpunkt i altangolvet. Med hänsyn till altanens och trappans skick ser det inte ut att vara möjligt att nå ytterdörren. På vardera sidan av ytterdörren finns fönsterkarmar som saknar bågar och glas. Sammantaget ger byggnaden enligt Mark- och miljööverdomstolen ett tydligt intryck av att vara övergiven och i så förfallet skick att marken inte längre kan anses ianspråktagen. P.H.s uppgifter om att delar av byggnaden och interiören var intakt motsäger inte denna bedömning. Några andra särskilda skäl för strandskyddsdispens enligt 7 kap. 18 c § första stycket miljöbalken har inte framkommit.

Frågan är slutligen om den intresseavvägning som ska göras enligt 7 kap. 25 § miljöbalken medför att strandskyddsdispens ändå kan ges.

Högsta domstolen har angett att denna bestämmelse ger uttryck för en mycket restriktiv syn på möjligheterna till dispens även inom ramen för en intresseavvägning. För att fylla sin funktion måste prövningen enligt 25 § avse samtliga omständigheter i det enskilda fallet och den kan inte begränsas bara till de omständigheter som räknas upp i de sex punkterna i 18 c § första stycket eller de som avses i 18 d §. Utrymmet för att ge dispens för en åtgärd som inte ryms inom 18 c § – eller 18 d § – är dock mycket litet (jfr NJA 2020 s. 1129 p. 19 och 23).

Att P.H. redan har uppfört byggnaden och att det därmed skulle innebära kapitalförstöring och vara förenat med stora kostnader att avlägsna byggnaden kan inte i sig tillmätas någon egentlig betydelse vid proportionalitetsbedömningen (jfr
MÖD

2020:2 I). Den omständigheten att P.H. har haft tillåtelse av jordägaren att montera ned den stuga som vid övertagandet fanns på arrendestället och vad det i övrigt har funnits för överenskommelser mellan arrendatorn och jordägaren bedömer Mark- och miljööverdomstolen inte heller medför att dispens från strandskyddet kan ges. Något annat skäl för dispens har inte framkommit.

Sammantaget bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det saknas särskilda skäl för dispens från strandskyddet. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska därmed nämndens beslut om strandskyddsdispens upphävas och P.H.s ansökan om strandskyddsdispens avslås.

Vitesföreläggandet

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens föreläggande om att, vid äventyr av vite, ändra stugans storlek är utformat efter den dispens som nämnden meddelat.

Av uppgifter i Mark- och miljööverdomstolens mål nr P 2766-20, som avser bygglov för den aktuella stugan, framgår att miljö- och stadsbyggnadsnämnden tidigare har riktat ett vitesföreläggande avseende samma stuga mot P.H. på den grunden att stugan är uppförd utan bygglov. Den 9 december 2015 förelade nämligen nämnden P.H. att, i egenskap av arrendator till arrende 45 i Skuruparken, vid vite om 100 000 kr låta riva den byggnad som uppförts på tomten inom viss tid. Genom senare beslut har nämnden förlängt tiden för fullgörande av föreläggandet till senast tre månader efter det att beslut eller dom i bygglovsfrågan vunnit laga kraft.

Med anledning av att det således redan finns ett föreläggande riktat mot P.H. om att, vid äventyr av vite, riva den aktuella stugan bör inte ytterligare föreläggande riktas mot honom avseende samma åtgärd. Dubbla vitesförelägganden skulle dessutom strida mot principen om förbud mot dubbelbestraffning, *ne bis in idem*, enligt artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll (jfr NJA 2013 s. 502). Det nu aktuella föreläggandet ska därför upphävas.

Slutsats

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut upphävas i dess helhet och P.H.s ansökan om strandskyddsdispens avslås.

Domen kan enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Ulf Wickström, tekniska rådet Mats Kager och hovrättsrådet Petra Bergman, referent (skiljaktig).

Föredragande har varit Erica Ehne.

Skiljaktig mening, se nästa sida.

SKILJAKTIG MENING

Hovrättsrådet Petra Bergman är skiljaktig vad gäller frågan om strandskyddsdispens och anför följande.

Frågan är om miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun haft grund för sitt beslut att medge strandskyddsdispens för en stuga om 22 kvadratmeter och 3 meter i nockhöjd samt att bestämma tomtplatsen till samma markyta. Enligt 7 kap. 18 b § miljöbalken får kommunen, under vissa förutsättningar, ge strandskyddsdispens om det finns särskilda skäl för det. Av 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken framgår att den omständigheten att ett område redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att en dispens saknar betydelse för strandskyddets syften utgör ett sådant särskilt skäl som får beaktas.

Om en åtgärd, t.ex. i form av en ersättningsbyggnad, innebär en ökad privatisering och således en minskning av ett allemansrättsligt tillgängligt område, innebär det att området inte är ianspråktaget innan åtgärden vidtas (jfr MÖD 2015:7). Vid bedömningen av om en ny byggnad utökar det privata området måste dock beaktas vilken faktisk avhållande effekt den nya byggnaden har med hänsyn till dess utformning och storlek samt förhållandena i omgivningen (se MÖD 2009:35).

På den aktuella fastigheten finns ca 60-70 tomter som arrenderas ut av fastighetsägaren och som är bebyggda med små, enkla stugor. De äldsta stugorna uppfördes på 1940-talet. Det finns flera stugor mellan strandlinjen och den nu aktuella stugan, som i sig också ligger nära en annan stuga på en angränsande tomt. Det är utrett i målet att det tidigare funnits en lagligen uppförd stuga på platsen som, i samband med att P.H. övertog arrendet, var i fallfärdigt skick. Av arrendeavtal från april 2005 framgår att arrendet avser en tomt med ett uppfört fritidshus som arrendatorn får rätt av fastighetsägaren att montera ner. Av arrendeavtalet framgår vidare att tomten endast får användas för koloniträdgårds-/fritidsändamål och att det uppförda huset på tomten får användas som fritidsbostad under tiden 1 april – 30 september samt vid helger och veckoslut eller jämförbar ledighet under övrig tid på året. Arrendatorn får inte inhägnas eller på annat sätt hindra tillgänglighet till öppna ytor för allmänheten.

Det står klart att Skuruparken har ett stort värde för allmänheten som natur- och rekreationsområde. Det värdet har dock under lång tid gått att förena med den omständigheten att det i området också finns ett antal mindre stugor som bebos under delar av året och som, utifrån vad som framkommit, inte har några större hemfridszoner utanför själva byggnaderna. Med hänsyn till områdets karaktär och då det - även med beaktande av stugans skick - får anses ha varit tydligt för allmänheten att också den nu aktuella tomten varit bebyggd, anser jag att den markyta som upptogs av den tidigare stugan var ianspråktagen på ett sådant sätt att en byggnad av motsvarande storlek och utan någon hemfridszon utanför stugan inte skulle ha någon faktisk ytterligare avhållande effekt. Dispens för en sådan byggnad saknar därmed betydelse för strandskyddets syften. Mot den bakgrunden anser jag, i likhet med underinstanserna, att den nya stugans höjd, sovloft och altaner med skärmtak visserligen utgör en utökning av det privata område som tidigare inte varit allemansrättsligt tillgängligt, men att strandskyddsdispens kan ges för en stuga om 22 kvadratmeter med 3 meter i nockhöjd samt att tomtplatsen ska sammanfalla med den markytan.

Eftersom jag instämmer i majoritetens bedömningar i övrigt anser jag alltså att miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut endast ska ändras på så sätt att vitesföreläggandet upphävs.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-02-13
meddelad i
Nacka

Mål nr M 6559-19

PARTER

Klagande

1. Nacka Miljövårdsråd

2. Skuruparkens vänner

Motpart

1. P.H.

Ombud: Advokat N.L.

2. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun
131 81 Nacka

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2019-08-21 i ärende nr 505-32927-2018, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Strandskyddsdispens för återuppförande av stuga samt delvis rivning på fastigheten A i Nacka kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.
-

Dok.Id 622330

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 69 131 07 Nacka	Sicklastråket 1	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se		måndag – fredag 08:00–16:30

YRKANDEN M.M.

Nacka Miljövårdsråd och Skuruparkens vänner har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommuns (nämnden) beslut om att bevilja strandskyddsdispens.

Skuruparkens vänner har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen håller syn på platsen.

Nacka Miljövårdsråd har till stöd för sitt yrkande anfört i huvudsak följande.

Skuruparken är till största delen ett natur- och rekreationsområde som omfattas av strandskydd, området är även ett tidigare naturreservat och arbete med att det åter ska bli ett naturreservat pågår. Området är också utpekad som riksintresse för turismen och det rörliga friluftslivet. Med hänsyn till det stora allmänna intresset av tillgång till natur- och rekreationsområden väger inte de enskilda intressena över i aktuellt ärende. Det saknas vidare särskilda skäl att bevilja strandskyddsdispens.

Skuruparkens vänner har till stöd för sina yrkanden anfört i huvudsak följande.

Nacka kommun arbetar med att Skuruparken åter ska bli ett naturreservat för att bevara och utveckla områdets värden för kulturhistoria, rekreation och biologisk mångfald. Skogsstyrelsen har vidare pekat ut Skuruparken som ett område med höga naturvärden.

Ursprungligen var stugorna i Skuruparken små till ytan men sedan de första stugorna uppfördes har de vuxit avsevärt i storlek. Ägarna arrenderar marken där stugorna står, sedan 2013 har markägaren tilldelat stugägarna tomter där de får bygga hus och ägna sig åt kolonistugeverksamhet. Att tilldela tomter på sådant sätt måste anses strida mot strandskyddet.

Skuruparken omfattas av ett utvidgat strandskydd om 300 meter, vilket får anses visa att området bedömts vara ett extra betydelsefullt rekreationsområde. Det

allmänna intresset väger därför särskilt tungt och det enskilda intresset väger inte över i det aktuella fallet. Det saknas också särskilda skäl att bevilja dispens från strandskyddet för den aktuella stugan. Underinstansernas bedömning av att den aktuella stugan utgör en ersättningsbyggnad för den tidigare stugan bortser från omständigheten att den tidigare stugan var olagligt tillkommen.

Den aktuella stugan skulle försämra allmänhetens tillgång till området och därutöver också negativt påverka naturreservatsbildningen.

DOMSKÄL

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska domstolen hålla syn på stället om det behövs. Av förarbetena framgår att bedömningen av om syn behöver hållas får utgå från målets beskaffenhet och de utredningsåtgärder som vidtagits i målet i övrigt, se prop. 2009/10:215 s. 204.

Mark- och miljödomstolen anser att den befintliga utredningen i målet är tillräckligt för att bedöma de aktuella frågorna. Med hänsyn till målets beskaffenhet och det material som finns tillgängligt i målet anser mark- och miljödomstolen därför att syn på platsen inte behövs. Yrkandet om syn ska därför avslås.

Strandskyddsdispens får endast meddelas med anledning av de särskilda skäl som anges i 7 kap. 18 c § miljöbalken. Ett av de skälen är att området som dispensen avser redan är ianspråktaget. Att dispens får ges för ersättningsbyggnader framgår av bland annat bestämmelsens förarbeten, prop. 1997/98:45 del 2 s. 89 samt prop. 2008/09:119 s. 105. För att dispens ska ges för en ersättningsbyggnad måste det tidigare ianspråktagandet vara lagligt, dvs. den tidigare byggnaden ska ha varit uppförd med strandskyddsdispens eller innan strandskyddet infördes. Av praxis från Mark- och miljööverdomstolen (mål nr M 4628-17, dom den 9 november 2017) framgår att beviskravet inte bör ställas alltför högt när det gäller att föra bevisning om omständigheter som ligger långt tillbaka i tiden. I detta fall är det utrett att det funnits en enkel stuga på platsen sedan 1976. Vid en samlad bedömning anser mark- och miljödomstolen att det får anses visat att platsen varit ianspråktagen

genom en enkel byggnad sedan innan det generella strandskyddet infördes 1975.
Det tidigare ianspråktagandet får därmed anses ha varit lagligt.

Vad klagandena anfört föranleder inte mark- och miljödomstolen att i övrigt göra någon annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 5 mars 2020.

Malin Wik

Gisela Köthnig

I domstolens avgörande har rådmannen Malin Wik, ordförande, och tekniska rådet Gisela Köthnig deltagit. Föredragande har varit tingsnotarien Maximilian Freire Zetterström.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.